

Painos 10,030

TOVERITAR

AMERIKAN SUOMALAISTEN TYÖLÄISNAISTEN AAKKINEN KANNATTAJA

ORGAN OF THE FINNISH WORKING WOMEN IN AMERICA

No. 5

Tiistaina, Helmikuun 1 p.—Tuesday, February 1st

1921—Yhdestoista Vuosik.

PERHE SOSIALISTISESSA YHTEISKUNNASSA

Mitä jätelle perheestä, ettei ole kotitaloutta? Kaipa on vielä yksi perheen yhdessä — lapset. Mutta tässäkin kysymyksessä toverillinen työväen hallitus avustaa perhettä — yhteiskuntaottaa vähitellen kantaakseen kaikki huolet, jotka ennen rasittivat vanhempia. Jo kapitalismin aikana lakkasi lasten opettaminen olemasta perheen huolena, lapset opetettiin koulussa. Kun lapsi saavutti kouluihin, käsitteivät vanhemmat, että nyt siirtyi lasten henkisen kehityksen ohjaaminen heidän hallustaan. Mutta perheelle jäi vielä paljon muita huolia: lasten ruokinta, jalkineiden ja vaatteiden hankinta, lapsista oli kasvatettava rehelliä ja kellovillia työmiehiä, jotka pystyivät elättämään itsensä eläköitä vanhuuden päivinä jättäneet vanhempiaan vaille huolenpitoa. Kuitenkin onnistui työlläisperheitten sangen harvoin täyttää vanhempien velvollisuudet; pienillä työpalkoilla ei voitu kyllin riittävästi ruokkia lapsia, ja riittämätön vapaa-aika ei myöntänyt äidille eikä isälle aikaa kiinnittämään tarpeeksi huomiota nuoren sukupolven kasvattamiseen. Ajateltiin, että perhe kasvat-
aa lapset.

Mutta onko niin? Proletariaatin apsia kasvattaa katu. Proletariaatin apset eivät ole pitkään aikoihin tiedäet, mitä on perhe-elämä, jonka melkein isämme ja äitimme vielä tunsivat. Samalla vanhempien pieni aido, perheiden turvattuun ja näkää rakotti köyhälistöpuolan usein jo ymmärryksenä itsensä elättäväksi työlläiseksi. Mutta jos polka tai tyttö itse työskentelee, ei heille vanhempien sanat ja opetukselliset mitään, entinen kuullisuus katoaa. Vanhempien valta löytyy. Rinnan

kotitalouden häviämisen kanssa vähenivät yhä enemmän myöskin **socialiset** perheelliset velvollisuudet **lapsien** nähden, joita voivat suorittaa vain vanhemmat. Nämä velvollisuudet, o. lasten ylläpito ja kasvatust, siirtyvät asteittain vanhempien harteilta yhteiskunnalle. Kapitalistisen järjestelmän aikana lapset perheessä usein, liian usein olivat raskaana, useinpa ylivoimaisena rasituksena.

Sosialistinen yhteiskunta kiirehti epäilemättä keventämään vanhempien vaivoja, heidän raskasta taakkaansa. Neuvosto-Venäjällä ovat jo tällä hetkellä kansainvälistä ja huoltokommissariaatit ryhtyneet monenlaisiin toimenpiteisiin perheen vaikean kasvatustyön ja ylläpidon helpottamiseksi. Lastenkodit, seimet, lastentarhat, lastensuhtolat ja huoltolat, sairaitten lasten parantolat, virkistyslaitokset, samoin myös lastenruokalat, kouluammatit, ilmaisten oppikirjain jako oppilaille, lämpimien vaatteiden ja jalkineiden hankinta koululaisille. — Eikö kaikki tämä osoita, että lasten huolto siirtyi pois perheen piiristä, lutsu pois vanhemmilta ja jää yhteiskunnan tehtäväksi.

Vanhempien huolehtiminen lapsista perheessä, samoin kuin taloudessa, jakautui esnen kolmeen osaan: ensiksi — pienokaisten vaalminen, toiseksi — kasvattaminen, kolmanneksi — lapsien opettaminen. Lapsien opettaminen koulussa, myöhemmin lukioissa, yliopistoissa on jo kapitalismin aikana kuulunut valtion tehtäviin. Työväenluokan elämäntarpeet ja elinehdot ovat pakottaneet kapitalistisen luokkayhteiskunnankin ryhtymään monenlaisien kasvatustaitosten perustamiseen: leikkikenttien puistojen, seimien y. m. s. järjestämiseen.

Mitä tietoisempia jonkun valtion **socialiset** ovat olleet, mitä paremmin he ovat järjestäytyneet, sitä enemmän on yhteiskunta ottanut vanhempien harteilta lasten huollon haltuunsa. Mutta porvarillinen yhteiskunta on varonut menemästä liian pitkälle työväenluokan avustamisessa, jotta ei edistäisi perheen hajoamista. Kapitalistit ovat sangen hyvin ennakkolta laskeneet, että entisajan perhe, jossa nainen oli orja ja mies vastuunalainen perheen hyvinvoinnista ja onnesta, oli paras vapaudenkaipuun jarrutuskeino, vallankumouksellisen hengen kuolettaja työlläisistä ja työlläisnaisista. Huolehtiminen perheestä nöyryytti työlläisen maahan, pakotti hänet suostumaan myönnetyksiin kapitalisteille. Mitä eivät tekisikään isä tai äiti, jos lapset ovat nälkäisiä? Jos kapitalistisessa yhteiskunnassa lasten kasvatusasia ei ole kokonaan voitu ottaa valtion ja yhteiskunnan asiaksi, jos siitä ovat häirinneet keskiluokka ja porvarit, niin sosialistisessa valtiossa lasten yhteiskunnallinen kasvatus piinvastoin muodostaa uuden elämäntarpeiden ja uusien elintapojen pohjan.

Ei ahdas, suljettu perhe, jossa vanhemmat riitelevät, jossa on totuttu ajattelemaan vain sukulaisten etuja, voi kasvattaa uusia ihmisiä, vaan siihen sopivat vain sellaiset kasvatuskeinoiset laitokset: lasten leikkikentät, puistot ja tarhat, joissa lapsi tulee kuluttamaan suurimman osan päivänsä ja jossa ymmärtäviä kasvatustajia tekevät heistä itsetietoisia sosialisteja, tunnustavat yhden pyhän tunnustuksen: solidarisuus, toveruus, keskinäinen avullisuus ja kiintymys yhteiselämään.

Sosialistinen valtio kiirehti anta-

maan työlläis-äitiä. Ei saa olla yksinäisiä, hyljättyjä tyttö-äitejä, eikä hyljättyjä vaimoja pienokaisineen. Työväen valtio ottaa omaan täysihoitoonsa jokaisen vihityn tai vihkimättömän äidin, niin kauan kuin hän ruokki pienokaista, järjestää äidien koteja kaikille kaupunkelmin ja maalaisyliin, laittaa jokaisen laitoksen yhteyteen seimiä ja pientenlasten koteja, joten naisille annetaan mahdollisuus suorittaa hyödyllistä yhteiskunnallista työtä äidin velvollisuuksien suorittamisen asemasta.

Ei sosialistinen yhteiskunta aio ottaa lapsia vanhemmilta, eikä riistää pienokaista äidin rinnolta tai muutenkaan väkisin hajottaa perhettä. Ei mitään sellaista! Sosialistinen yhteiskunta omaksuu itselleen kokonaan toisenlaisen tehtävän. Se näkee, että vanha, entinen perhe joutuu, että siitä häviää kaikki se työ, kaikki ne siteet, jotka sitä ennen pitivät koossa. Talous häviää, työlläisvanhemmat eivät voi huolehtia lapsistaan, eivät jaksa niitä elättää eikä kasvattaa. Tällaisesta tilanteesta kärsivät vanhemmat ja lapset. Sentähden sosialistinen valtio kiirehti työlläisnaisten ja työmiesten avuksi ja sanoo heille: te olette nuoria, te rakastatte toinen toistanne. Jokaisella ihmisellä on oikeus onneen. Älköön pelottaako teitä elämä. Älkää karttako onnea, älkää avioliittoa, kuten sitä työlläisnaiset pelkäävät kapitalismin aikana, nähdessä, että avioliitto on heille samaa kuin orjuus. Älkää pelätkö sitäkään, että te, terveet ja nuoret, lahjoitate työväen valtiolle uusia lapsikansalaisia. Työväen valtio tarvitsee uusia työlläisvoimia ja se tervehtii mielihy-

(jatkoa toisella sivulla)

TAITEESTA NEUVOSTO-VENÄJÄLLÄ

(Jatkoa n:o:on 1)

Umanski — joka ei halua puolue-
arvostelulla tärvelä tosiasian esitystä — lähtee sitten selosteamaan taide-elämän järjestelyä. Ensinnä "vasemmisto"-taiteilijat, uuden taiteilijaliikkeen ideologit. Nämä (Kandinski, Malevitsh, Tatlin y.m.) ovat enemmistöä "Vallistuskommissaation kuvaavain taiteitten kollektiivissa", jonka tehtävänä on valvoa taiteilijain aineellista vapautusta, taiteellisen tunnustuksen vapautta, elämäntapojen uudistusta, näyttely- ja museotoiminnan yhteiskunnallistuttamista, taidevalmistusta j.n.e.

Sitten seuraa taiteilijain ammatillinen järjestäminen, jonka kautta on orjuttu aineellista ahdinkoa, säännöstelty myyntiä y.m. Alussa syntyivät järjestöt suuntien ja ryhmien perusteella, mutta nykyään ovat ne aluudellisesti pohjalla. Puoluekelpa-
us on tässä tarpeeton: johto on annostaan nuorilla, aloitekykyisillä.

Määrittäkoon myös "prolet-kult". Proletaarisen kulttuurin aate perustuu kuten tunnettu siihen vakaukukseen, että työväenluokassa uinuu esteettisiä luovia voimia, jotka vainankumouksellisen toiminnan herättäminä tulevat esiintymään hämmästyttävänä, tehdas- ja konemaidman ytimin elävöittämään proletaarisen iengen ilmeistyksiin. Kollektiiv- ja organisaationhenki, harmonia, rytmillinen säännöllisyys ja täyteläisyys lisivät tämän proletaarisen taiteen

perusteita. Mutta proletaarin on myös "otettava haltuunsa menneisyydessä syntyneet taidearteet ja tehtävä omakseen kaikki, mikä niissä on suurta ja ihanaa, siinä kuitenkin alistumatta niissä ilmenevän feodaalisen tai porvarillisen yhteiskuntajärjestyksen hengen alaiseksi" (Bogdanov). Kriittisesti uudistaakseen tämän suuren perinnön kollektiivisen työlläiskannan perustalta panisi profetaarinen taiteilija lahou porvariskulttuurin tilalle oman kulttuurinsa ja taiteensa."

Umanski selittää, että prolet-kultit eivät vielä ole päässeet historiallisen perinnön selvittelyasteeltaan elävääkään nuoret työlläistaitelijat on ennättäneet tuottaa luovia arvoja. Niissä on ilmennyt jyrkkää expressionismin vastustusta, eklektisismia (yhteensekottamista) ja diletanttismia, niin että neuvostovalta v. 1919 harkitsi niiden eristyneisyyden lopettamista ja sulattamista yleisen vallistustoiminnan kokonaisuuteen.

Vanhat taidekoulut on lopetettu uuden järjestely jätetty taiteilijain käsiin. Ensi vaalit olivat hyvin radikaalit. Vanhoista professoreista ei moni kelyannut. Nuoret pääsivät määräämään. On muoto "valtion vapaita tuotannollisia taide- ja deko-rationityöpajoja". Ja ensi hapuuden jälkeen on niissä vakintunut suuri ja vakava työ, joka ei ole pelkkää opettavaa, vaan raivaa samalla uusia teitä. Vasta kahden vuoden työn jälkeen osoittautui niissä häm-

mästyttävä määrä tosikumouksellista työnvauhtia, voimaa sekä henkistä itsekuria. Nuorison oma-aloitteinen luova tarmo kohdistuu uusia renessanssipäämääriä kohti. On myös yksilöllisiä työpajoja, yhteistyön verkkoja, etupäässä dekoratiivisia tarkoituksia varten. Uuden taidevalmistuksen nousu on huomattava. Laaja taidevalmistustyö on käynnissä: näyttelyjä, luentoja, julkisia keskusteluja, museo-opastusta, taidelehtiä, "taidetta kouluihin" y.m.s. "Joka on ollut tilaisuudessa — sanoo Umanski — olemaan läsnä tuollaisessa viikkokassa teoreettisessa keskustelussa Moskovassa tai Pietarissa (aineista "Taide ja elämä", "Taiteilija ja valtio", "Taiteilija ja kone". Proletaarinen taide" y.m.) tai taidekriittisillä opastusretkillä entisen taide-elämän aloille, voi todistaa kuulijain — enimmäkseen työlläisten tai työlläisintelligenssin — hämmästyttävää suuresta harrastuksesta taidetta ja taiteilijoita kohtaan."

Näyttelyt ovat muodostuneet valta-
valtaviksi. Talvella 1919 oli 13 näyttelyä, joissa 28,000 teosta. Moskovassa yksin oli jaettu 280,000 käyntikorttia. Vanhatkin taidesuunnat ovat olleet edustettuina.

Mitä sitten tulee taiteilijain toimeentuloon, on se luulo väärä, että neuvostohallitus ilman muuta elättäisi taiteilijat (suosien etupäässä expressionistisia ja kommunistisia). Tosin on luova taiteilija työn yhteiskunnassa turvattu kuin sabotee-

raava intellektuaali. Mutta "taiteilijan" titteli ei vielä elantoa takaa. Taiteilijain yhteisön järjestäytymisen avulla on järjestetty taiteellisen tuomisen taloudellisen tukeminen. Ei siis hallituksen suosio ratkaise, vaan taiteilijain oma lautakunta. Umanski vakuuttaa, että valkk'eivät olekaan tosia jutut äärimmäisten taiteilijain satumaisista tulosta, niin "jokainen merkittävämpi venäläinen taiteilija on nykyisin turvattu taloudellista kurjistumista vastaan."

Ja vaikka vielä ollaankin alkuperäällä, niin on kuitenkin venäläinen taide turvattu pikku- ja suurporvarillista maun sekamelskaa vastaan ja raivaa uudistustietään. Nuoret venäläiset taiteilijat pyrkivät vuorovai-
kutukseen ulkomaalaisten tovereitensa kanssa ja toivoivat, että pian voidaan pitää luovain taiteilijain kansainvälinen kongressi — luoda Taiteen internationaale. 1—1.

ENGLANTILAINEN NAISTYÖVÄEN ETUTAISELIIJA KUOLLUT

Englannin naistyöväen kansallisen järjestön ja Naisten ammattiliiton sihteeri neiti Mary MacArthur on kuollut. Viimeksi mainitun järjestön paiveuksessa oli vainaja vuodesta 1903 saakka. Varsinaisten toimien ohella on hän aina ottanut innolla osaa naisten työolojen korjaamisesta tarkottavien pyrintöihin.